

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

V. Quadragesimæ, quæ dicitur in Paßione

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

Quia præcepta, tanquam potiora, magis quæ te requirenda credas. Obedientiam faciat perfectissima, plena, nudaque tui ipsius resignatio, ut aliud velle nollegue habere renuas, nisi voluntatem, & beneplacitum Domini nostri Iesu Christi. Porro castitas non solum ad mortificationem delictuum carnalium, siue in opere, siue in cogitatione versetur, pertinet, sed castitatem nunc voco illam perfectissimam & generalem, quæ respicit intentionis, voluntatis, amoris, inclinationum, affectionumque omnium puritatem, facitque ut in his perfecta sit rectitudo, sinceritas, simplicitas, integritasque dei formis, quo nihil vsquam intendas, nihil cogites, nihil quæras, aut diligas, nisi Dei honorem, Dei gloriam, Dei beneplacitum, imo ipsum Deum. In vulnere lateris seu cordis Christi des locum charitati, pro qua instantissime, vehementissimeque Deo supplices tibi tribuenda. Charitas Dei est, ut nihil velis, nihil intendas, nihil quæras, nisi quod sit ad Dei laudem & gloriam. Charitas proximi est, ut nihil proximo velis, quod tibi non vis, nec quod tibi velis, illi neges aut tollas. Intelligentur tamen omnia hæc de his, quæ optantur iuste & sincere, ut quod tibi sincere & iuste vis, velis item proximo, & ediuerso, & non in rebus illicitis. Hæc exercitia si frequenteraueris, erunt tibi quinque, quibus conforteris, panes.

Castitas perfectissima
quæ.

Charitas
Dei.

Charitas
proximi.
Matth. 7.

Pisces duo
myrice
quid.

Deo pisces significant timorem & spem, inter quæ duo ambulare nos oportet, ut altero languescente, alterum nos erigat & confortet.

Postremo, duodecim cophini, duodecim sunt Apostoli, per quos panes, id est, verbum Dei, Euangeliumque & prædicatio Christi deportata sunt per uniuersum mundum in salutem & refectiorem omnium. Ad gloriam Domini nostri Iesu Christi, qui est benedictus in secula, Amen.

Cophini xij.
quid myrice.

DOMINICA V. QUADRAGESIMAE, QUAE
dicitur in Passione, epistola beati Pauli Apostoli,
ad Hebræos IX.

Christus assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum non mansuetum, id est, non huius creationis, neque per sanguinem hircorum aut vitulorum: sed per proprium sanguinem introiit semel in sancta, aeterna redemptionis causa. Si enim sanguis hircorum aut taurorum, & cinis vitulae aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis, quanto magis sanguis Christi, qui per spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatam Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad seruendum Deo viuenti? Et Leuit. 16. id est, noui Testamenti mediator est, ut morte intercedente in redemptionem earum præuaricationum, quæ erant sub priori Testamento, repromissionem acciperent, qui vocati sunt, aeterna hereditatis, in Christo Iesu Domino nostro.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Lectio hæc ex epistola ad Hebræos desumpta est, qua Hebræorum errorem confutare contendit Paulus, existimantium sibi Christi redemptionem

EP 2 ptionem

ptionem absque legalium obseruatione prodesse non posse. Quod Paulus vehementer impugnans, Christi passionis, eiusdemq; oblationis Patri, pro nobis factæ virtutem & efficaciam prædicat, & fortiter defendit, tum hinc, tum in prioribus sequentibusq; epistolæ locis, cuius epistolæ pars merito hodierna die, quæ Dominica dicitur in passione, legitur. Ait igitur Christus Dei Patris vnigenitus, qui in cælis semper Patri assistit, ad interpellandum pro nobis, iuxta illud Ioannes: Aduocatum habemus apud Patrem Iesum Christum, qui etiam secundum humanam naturam orat pro nobis, utpote mediator Dei & hominum, sacerdos ac pontifex, ut Psalmista ait, secundum ordinem Melchisedech. Neque enim sacerdos, aut pontifex propterea dicitur, quod legales hostias sacerdotum more veteris testamenti immolauerit, sed quod semetipsum obtulit Deo immaculatum pro mundo. Quod ad Ephesios scribens idem Paulus: *Christus, inquit, dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suauitatis.* Itaque Christus pontifex, atque suo pontificatu collator futurorum honorum, non quomodo pontifex legis in tabernaculum secundum manufactum, seu à Mose extructum, sed tabernaculum amplius, nobiliusq; quod non humanum esset artificij, sed in ipsum cælum, vbi vultui Dei appareat pro nobis, intrauit. Pontifex enim Iudæorum, iuxta legem, semel intrauit in sancta sanctorum, cum præuia effusione seu asperzione sanguinis vituli rufi, aut hirci, orturus pro populo, & pro seipso. Christus verò non per sanguinem hircorum, aut vitulorum, sed per proprium sanguinem in die Parasceus effusum, sancta intrauit in die ascensionis suæ in cæleste tabernaculum, æterna nobis redemptione, veraque beatitudine (quæ in lege non poterat obtineri) comparata.

Si enim sanguis hircorum, & taurorum, & cinis vitulæ crematæ aqua mixtus & aspersus, inquinatos aliqua culpa, propter quam excluderentur, aut à consortio hominū, aut ab ingressu templi, sanctificat seu purgat, mundosq; facit ad recuperandam corporalem munditiam (neque enim reus peccati huiusmodi ceremonialia potuerunt vnquam delere) quanto magis sanguis Christi, qui in spiritu sancto cooperatè semetipsum obtulit Deo Patri, emundabit conscientiam nostram à peccatis, vel (vt vocat ea Paulus) ab operibus mortuis ad seruiendum Deo viuenti. Sunt enim peccata opera mortua, vel quia carent vita gratiæ, vel quia inferunt mortem culpæ. Hæc autem emundatio quare facta est per sanguinem Christi, nisi quia quod nos non potuimus, ipse nobis & pro nobis effecit, quomodo Zacharias dixit: *Visitauit & fecit redemptionem plebis suæ. Vt sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati, seruiamus illi. In sanctitate & iustitia coram ipso, quomodo diebus nostris.* Hanc autem efficaciam & virtutem habuit sanguis Christi propter vnionem cum verbo, hoc est, cum Filio Dei, vnde nobis virtus innata delendi absorbendiq; peccata emanauit. Et quia Christus semetipsum obtulit pro nobis, ideo noui testamenti vocatur mediator, se interponens inter Deum & hominem, qui hæreditate cælesti amissa, nesciuit quomodo ad pacem, aut in gratiam redire posset cum Deo, vt promissam recuperaret cælestem hæreditatem, nisi per Christum: cuius morte interueniente, et nobis impetrante indulgentiam seu redemptionem earum prauaricationum

Lanc. 1.

querant, nosque premebant sub priore, id est, sub veteri testamento, hi accipiant re promissionem aeternae hereditatis, hoc est, caelestium bonorum omnibus electis annunciatam, qui ad hanc aeternam praedestinationem a Deo vocati sunt.

EXEGESIS EVANGELII DOMINICAE
in Passione, Joannis VIII.

Hodie vocatur Dominica in Passione, non quod hoc die sit Dominus passus, sed quia initium recolitur Dominicae passionis, quando iam Iudaei illum sententia firmata statuerant occidendum, ideo iam incipitur eius passio recoli. Seruatur autem Dominicae passionis memoria duabus hebdomadibus, quo significetur Christum & pro duobus populis, & ad duobus populis passum. Populus enim Iudaeorum tradidit eum in manus gentium, clamoribusque importunis institerunt, ut crucifigeretur. Populus vero gentium iudicauit eum ad mortem, eumque crucifixit, non aliam habens causam quare ita faceret, nisi quia importunis clamoribus a populo fuit Iudaeorum ad hoc impulsus. Cum ergo in Iudaeorum concilio decretum fuisset, ut ille foret occidendus, Ecclesia mox incipit passionis Dominicae celebrare memoriam. Habitum autem fuit concilium hoc post suscitacionem Lazari, quem iuxta calculum aliorum gestorum sequentium constat sexta feria proxima praecedenti vitae restitutum. Post quod miraculum Iudaei conuenerunt, de nocte tractantes Saluatoris. Eo tempore dedit consilium Caiphas, dicens: *Expedi vobis, ut vnus moriatur pro populo, ne tota gens pereat:* vnde ab illo die statuerunt eum interficere. Eam ob rem hodie incipitur planctus maior super Dominica passione futura, quae iam meditata fuerat a Iudaeis & statuta. Cum itaque Dominica hodie passio recoli incipiat, legitur Euangelium rei huic non inconueniens, quo voluntas animusque Iudaeorum erga Dominum Iesum declaratur. Ex hoc enim Euangelio ostenditur diu etiam ante a Iudaeis necem Domino fuisse meditatam, & ad hanc inferendam saepenumero eos quaxisse occasionem. Quod totum ex illorum inuidia esse natum, textus quoque huius Euangelij commoustrat. Itaque dicit Ioannes Euangelista:

Dixit Iesus turbis Iudaeorum & principibus sacerdotum:
Quis ex vobis arguet me de peccato?

Iam ante Iudaeis eorum vitia exprobrauerat, mendacium, inuidiam, ambitionem & iactantiam illorum taxans, nunc subindicat quoque eos stimulans, quod sibi necem quoque meditarentur. Quod si iuste (ut videri volebant) hoc facerent, necessarium fore ut peccatum in Christo inuentum obijcerent, cuius gratia indignus non esset trucidari, nedum puniri. Dicit ergo turbis Iudaeorum, ac principibus sacerdotum: *Quis ex vobis arguet me de peccato?* scilicet, verè quis mihi peccatum obijciet, quia misistis ministros qui me caperent, vobisque adducerent. Si me queritis occidere, causam mortis ostendite. Ecce me vestro nunc submittens iudicio, interrogo vos licet hostes meos, & licet vitae meae insidiatores, tamen vos illuc inuito, ut si quid quod

FF 3. iuste.

Math. 24.
Memoria
passionis
Christi cur
seruetur dua-
bus hebdo-
madibus.
Matci 15.
Lucæ 21.
Ioan. 16.
Ioan. 11.
ibidem.

Ioan. 7. & 8.

Ioan. 7.

iuste sit reprehendendum, aut cuius sim verè reus, fuerit in me delicti, producat in medium. Quod cum non poteritis, res ipsa loquetur vos non aliunde, quam malitia & inuidia moueri aduersum me. Satis hic Dominus Iudæos arguit calumniarum, & iniquissimi odij quod aduersus se habebant sui persecutores. Magna fiducia iustitiæ est, magna innocentia, quando hostium se Christus submittit iudicio, iuxta illud: *Et inimici nostri sunt iudices*. Neque enim indocti erant homines, quibus hic loquebatur, nec viles. Cui si quid potuissent contradicere, procul dubio illud obiecissent. Hoc certè nemo nostrum posset dicere, qui sumus in peccato licet alieno, & concepti & nati, & in proprijs delictis nostris enutriti. *Si enim dixerimus, quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est*. Dicit etiam Psalmista: *Dominus quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte sancto tuo?* Cui respondetur: *Qui ingreditur sine macula, & operatur iustitiam*. Item quæ: *Inno. ens manibus & mundo corde*. Quia verò nihil horum in nobis est (Sumus enim inquinati omnes) ideo primo datus est nobis baptismus, deinde poenitentia, quibus mundemur à peccato. Solus ergo Christus dicere potuit: *Quis ex vobis arguet me de peccato? quia illum decuit esse absque peccato, qui pro aliorum se peccatis voluit ac debuit interponere mediatorem*.

Si veritatem dico, quare vos non creditis mihi?

Si, id est, quia veritatem vobis dico, quare non creditis mihi? Semper credendum est veritati, contra hanc enim nulla est dissimulatio. Prædico vobis Euangelium salutis, & quomodo efficiamini filij Dei, doceo vos. Confiteor me Filium Dei esse, & vestra peccata (quandoquidem ipsi neque corrigere, neque advertere vultis) obiurgare non desino, quo à via perditionis ad viam vos reuocem salutis, quare non creditis mihi? Neque enim creditis, qui non ad obediendum, sed magis ad me occidendum animos vestros paratis. Multa fuerunt (tamen si difficultas fortasse vlla sese objiceret credituris) quæ testimonium perhibuerunt Christo ipsum esse Messiam, quæ profecto veritatis erant argumenta tam efficacia, vt his non posset contradici, quin ad credendum pijs mentes euincerent. Omnes namque palam erant scripturæ, & prophetarum testimonia de Christo venturo. Impletum præterea erat tempus expectationis humanæ, iuxta prophetarum vaticinia, & iuxta calculum Danielis, quare non modo inuestigandum erat, an natus esset Christus, sed potius vbi esset natus. Accedebat præcursoris multiplex, clarumque testimonium. Ad quem studiose miserant Pharisei interrogandum de Christo. Aderant denique Christi miracula, & signa, quæ faciebat virtute propria. Discipulorum quoque miracula in nomine ipsius Christi Iesu facta id ipsum testabantur. Hæc itaque quid aliud loquebantur, quid sentire & fateri aliud cogebant, quam Dominum nostrum Iesum, Christum esse & Dei Filium? Adde iam, quod innocentia vitæ eius, quod puritas, sanctitasque prædicationis eius, quod denique constantia & zelus, quem pro veritate, & iustitia gerebat, satis testabantur eum esse Christum. Quia ergo veritatem (inquit) vobis dico, & nullum, quod verè mihi possit obijci, in me est peccatum, non ex mea parte seu culpa, sed ex vobis ipsis est, quod non creditis mihi. Quomodo?

Deut. 32.

Psalm. 50.

1. Ioan. 1.

Psalm. 14.

Psalm. 11.

August.

Messia Christum esse quæ testimonium perhibuerunt.

Acto. 1.

Daniel. 9.

Matth. 3.

Luc. 3.

Ioan. 1.

Matth. 11.

Luc. 10.

VI
21

Qui ex Deo est, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.

Qui est ex Deo tanquam Dei amicus per fidem, & per gratuitum amorem, hoc est, per charitatem eidem coniunctus, ut id ipsum cum eo, & velit, & nolit, hic verba Dei audit delectabiliter, & obedienter. Propterea vos non auditis, id est, hæc sola & præcipua est, quare non audiatis me, causa, quia ex Deo non estis. Hoc tamen intelligendum est, non ut ex Deo non fuisse putentur Iudæi secundum esse naturæ (omnia enim hoc modo sunt à Deo) sed quod per esse gratiæ, seu gratuitum non erant ex Deo. Per prædestinationem namque, per reformationem gratiæ, per imitationem quoque diuinae bonitatis fit, ut alij sint ex Deo, alij non sint. Qui enim natus est ex Deo, inquit Ioannes, non peccat, peccatum scilicet ad mortem, hoc est, in peccato non perseverat vsque ad mortem, quoniam semen Dei manet in eo, & generatio seu prædestinatio Dei conferuat eum. Non potest enim de hoc mundo aliter emigrare, quam Filius Dei. Hoc loco admonemur non parum, nec vulgariter timere, si Dei sermones non diligimus, si non seruamus iuxta Christi verbum, ex Deo nos non esse. Sunt autem in triplici genere hi, qui Dei verba non audiunt, vnde se ipsos agnoscere possunt, ex Deo se non esse. Sunt enim qui prorsus audire contemnunt Dei verbum, aut ut rem infructuosam æstimantes, aut circa alia occupati, in quibus eorum genus infectus est, ut aliud eos interim non delectet. Sunt alij, qui Dei verbum audiunt, sed nihil eos delectat, nil afficit, nil mouet, terret, aut allicit, vnde Dei obediunt verbo. Tertij sunt, qui audiunt & delectantur, sed cum illud perficere debeant opere, Dei verbum rejiciunt. Nemo tamen est temere iudicandus, nemo contemnendus, aut desperandus, quia qui forsasse, hodie non audit, cras aut aliquando adhuc audire incipiet cum desiderio. Et contra: Quem hodie delectat audire, cras aliquando ve non delectabit. Propterea omnia aguntur hæc in secreta scientia Dei, nos autem latent, quoniam iudicia Dei abyssus multa.

1. Ioan. 3.

Verbum Dei non audientium genus triplex.

- I.
- II.
- III.

Responderunt igitur Iudæi, & dixerunt: Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes?

Quia nihil vitiorum ei poterant obijcere, ad contumelias (quod perpetuum erat eis refugium) se convertunt: Nonne bene dicimus? Subindicant non iam solum se dicturos, sed dicere etiam astutos, idque iuste, quod esset Samaritanus, id est, partim Iudæus, partim non, qui quod vellet obseruaret, vbi non vellet, ad morem Samaritanorum Iudæorum legem, eorumdemque obseruantias contemneret. Et dæmonium habes. Quali dicerent: Recte sentimus te dæmonium habere. Neque enim diuina id virtute tibi vultu venit, ut secreta cordium agnoscas, sed diabolo reuelante, cui confederatus es, quæ meditatur, agnoscas. Huius enim adiutorio facis, quæcumque facis. Nouerant, hi qui eum vocabant Samaritanum, natum esse Iudæum, sed ex contemptu, quia sabbato infirmos curabat, ut desertorem legis Samaritanum vocabunt. Samaritani non erant ex stirpe Israel generati, sed transfati ex Assyriorum gente in Samariam, in locum filiorum Israel, qui fuerint.

Ioan. 9.

4. Reg. 17. Samaritani qui fuerint.

quos Salmanasar rex Assyriorum transtulerat in terram Assyriorum, & pro illis suæ gentis homines in Samariam transtulerat, qui vocabantur Samaritani, cum origine forent Assyrij. Itaque hi Samariam incolentes à bestijs impugnabantur. Quapropter consultum eis fuit, vt Israelitarum, qui ante habitauerant ibi, ritus, Deumque colendi modos imitarentur, vt sic à bestijs liberarentur. Quod vbi fecissent, à bestijs sunt voracibus liberati. Itaque legem Mosi quidem & libros eius receperunt, sese quoque circumciderunt, sed nihilominus simul colebant idola. His itaque comparabant Christum, ipsum vocantes Samaritanum, qui non sincerè obseruaret legem Mosi.

Respondit Iesus: Ego dæmonium non habeo, sed honorifico Patrem meum, & vos in honorastis me.

Ioan. 8.

Dominus Iudæorum calumnijs respondens: Ego, inquit dæmonium non habeo. Vide quam humiliter respondet, quam mansuetè, quam benignè. Ante Euangelium hoc scribitur, quod gloriati fuerant se filios esse Abrahamæ liberos, & nunquam seruituti alicuius obnoxios, quam obrem dure obiurgauerat eos Dominus, dicens, nihil prodesse illis propaginem carnis, aut feminis translationem, quandoquidem Abrahamæ non imitarentur virtutem. Neque enim ea, quæ ipsi faciebant, fecit, ait, Pater Abraham. Quare ab illo nimis dissentunt opera eorum. Non igitur rectè eius possunt dici filij, nisi sint etiam ipsius virtutis ac fidei imitatores, imitatione. Iure itaque (vt dixi) de hac eos iactantia obiurgat, pro gloria & Patris sui honore zelans. At modo vbi contumelijs ipse grauat, quam benignè respondit, docens nos pro Dei honore fortiter zelari, respondere constanter & prudenter, & Dei defendere honorem. Porrò vbi pro seipso alicui nostrum zelandum est, ibi mansueti debemus esse, misericordes & humiles. Vult nobis quoque pari modo virtutem mansuetudinis esse commendatam, vt eo tempore, quo ab aduersarijs contumelias recipimus, eos non corripiamus, ne vtrinque exasperati, aut nos deliquimus excedentes modum, aut illi acriter sauiant. Est præterea alia ratio, cur eos, qui maledicta in nos iaciunt, non arguamus. Tunc enim & qui increpantur, & hi, qui audiunt, facile existimant ex appetitu vindictæ hanc procedere correptionem. Ego dæmonium non habeo, sed honorifico patrem meum. Quare duabus sibi contumelijs obiectis, ad vnâ tantum respondet Dominus, ad alteram tacet dissimulat? Dissimulat enim, quod vocatur Samaritanus, nec ad hoc respondet. Superfluum enim erat respondere, se non esse Samaritanum, quia nemini non esset manifestum ipsum esse Iudæum natum. Nec etiam pro præbro aut conuicio id accepit Dominus, licet illi ex intentione hæc dicerent, quo opprobrio illum adficerent, eum vocantes Samaritanum. Nemo enim propterea melior neque vilior, si corporali fuerit natiuitate, vel de parentibus natus Samaritanis, vel Iudæis. Docuit igitur nos non irasci, nec respondere, si quando ad nostri vituperationem dicatur de nobis id, quod culpam non habet. Verbi gratia: Non est contumeliam sustinuisse, nec inde turbari debemus, aut moueri, si dicat nos quis elemosynam comedisse, si ex pago & de agrorum colonis natos, si dicat deformes, si dicat in-

Maledicti
res cur non
sint arguendi.

suauem
cetero
quibus
non fac
In hoc
Abrahæ
& oper
mici di
fuit an
trem ha
Dei, at
conuin
cere. E
scriben
conuic
camur
& iræ e
ille emi

Ego
Ego
rit ad
tionisq
us cele
tur id
serua ir
habeat
que am
riam q
fixa pr
hic qui
tibi lic
riam, p
tollit v
neas, se
An
rit, m
Nunc
tuus e
uauer
Que
magis
tasera
er enim
sclit

suam nos habere vocem, si gibbosum, aut si monoculum eum, qui altero caret oculo nominet, quia hæc omnia sunt, quæ culpam habent nullam, de quibus nemo quoque debet erubescere. Sed honorifico Patrem meum, quod non facerem, si dæmonium haberem, ille namq; minimè honorat Deum. In hoc autem honorifico, quod homicidas & mendaces arguo, dicentes se Abraham & Dei filios. Longissimo enim à se intervallo distant illorum vita & opera Dei aut Abraham. Quippe cùm Deo ex diametro mendacium & homicidium repugnent. Diaboli magis est horum patrem esse, qui mendax fuit ab initio, & mendacij pater. Iactauerant enim se paulo ante, quòd Patrem haberent Deum, Abrahamque essent filij. Ideo arguerat eos Dominus: Si Dei, aut Abraham essent filij, eorum opera imitando perficerent. Iam verò conuincerentur ex patre esse diabolo, cuius opera imitando vellent perficere. Et vos inhonorastis me contemnendo, atque opera Dei diabolo adscribendo. Videtis quomodo, cùm malediceretur Iesus, non maledicebat, conuiciantibus tam mansuetè respondens, quo docuit nos quoque, ne vincamur à malo, sed in bono vincamus malum, reddentes pro malo bonum, & iræ exagitationem superemus. Quod solus is poterit, qui fuerit humilis. Ille enim solus non sentit contumeliam, quisquis suam non amat gloriam.

Ego non quero gloriam meam: est qui quærat & iudicet.

Ego me non ostento, nec gloriam quero, sicut diabolus facit, qui se quærit adorari, cultumq; sibi fieri, cùm nihil sit, ideo nihil concordia, conuentionisque mihi est cum diabolo. Est qui quærat & iudicet, Pater scilicet meus cælestis, qui honorari non potest, nisi honoretur & Filius, sicut ipse testatur idem: *Qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem, qui misit illum.* Obserua itaque quod per tria purgare se vult Dominus, quod dæmonium non habeat. Primo, quia Patrem honore colit. Secundo, quia suam gloriam neque amat, neque quærit, ut homo. Tertio, quia Pater cælestis filij sui gloriam quærit, & iniuriam vindicat. Horum nullum non potest non satis efficax præbere testimonium, quod Dominus dæmonium non habeat. Vides hic quia Christus gloriam suam, quæ illi debetur, non quærit? Num igitur tibi licet, aut congruum est, ut quæ tua non est, nec tibi debetur, quæras gloriam, peccator vilis? Aut ut dominari, seu præesse, regere, inaniter extolli velis? Proinde vide, ne tu quoque propterea ad Christum non pertinens, sed ad diabolum, cui ex vicijs tuis, quàm Christo es similior.

Amen amen dico vobis, si quis sermonem meum seruauerit, mortem non videbit in æternum. Dixerunt ergo iudæi: Nunc cognouimus, quia dæmonium habes. Abraham mortuus est, & Prophetæ, & tu dicis: Si quis sermonem meum seruauerit, mortem non gustabit in æternum.

Quo magis erudire Christus cupiebat populum hunc duræ ceruicis, eo magis dæmone pleni furebant. Quicquid enim Christus loquebatur, veritatem & mansuetudinem sonabat. Quicquid illi respondent, blasphemiam sonat. Dicit enim Iesus: Amen amen dico vobis, si quis sermonem meum seruauerit, scilicet per fidem, charitatem, & obedientiam, mortem non videbit in æ-

GG ternum,

ternum, id est, mortem animæ non experietur in æternum. Loquitur enim de morte, non qualicumque, sed de ea quæ est animæ, quæ à Deo separatur anima. Illam namque huiusmodi homo non videbit mortem in æternum. Dixerunt ergo Iudæi: Nunc cognouimus, quia demonium habes, qui tam stolidè, tamque præsumptuosè mentiris, tantum tibi arrogans, omnibus impudenter se præferens. Abraham pater noster mortuus est, & Propheta, quibus fuit nemo maior. Hi sermonem seruauerunt Dei, & tamen nihilominus mortui sunt. Et tu dicis: Si quis sermonem meum seruauerit, mortem non gustabit in æternum. Proh insaniam. Quis enim tu es, pauper homo, & filius fabri, vt tanti facias sermonem tuum, dicasque eum non moriturum, quisquis tuum sermonem seruauerit? quandoquidem sanctus Abraham, qui Dei licet audierit sermones, non tamen quin moreretur, seruatus est. Quasi verba tua maioris forent efficaciam, quàm Dei.

Nunquid tu maior es patre nostro Abraham, qui mortuus est? Et Propheta mortui sunt. Quem teipsum facis? Respondit Iesus: Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est. Est Pater meus, qui glorificat me: quem vos dicitis, quia Deus noster est: & non cognouistis eum, ego autem noui eum. Et si dixerò, quia non scio eum, ero similis vobis mendax. Sed scio eum, & sermonem eius seruo.

Si ego glorifico meipsum, id est, gloriosum & magnum prædico me, quasi non à Patre, sed à meipso, quicquid habeo, habeam, gloria mea nihil est, id est, nullius momenti, maximè iuxta opinionem vestram, qui solum hominem, fabrique filium me putatis. Est Pater meus, scilicet cælestis, qui glorificat me, id est, gloriosum facit in operibus, signis, virtutibus, & testimonijs, puta qui dixerat de me baptizato? *Hic est Filius meus dilectus.* Quem vos dicitis, id est, de quo dicitis, quia Deus noster est, qui nos pascit, regit, ac tuetur, nosque ei cultum vt Deo vero impendimus. Et non cognouistis eum sub ratione Patris, quia Trinitatis mysterium ignoratis. Aut non cognouistis eum, quia factis, hoc est, pessimis vestris operibus negatis illum. Aut non cognouistis, vt cognoscendus est, quia seruitis ei pro commodis temporibus, vt serui, non vt patri filij. Ego autem noui eum omnibus modis prædictis. Et si dixerò, quia nescio eum, ero vobis similis mendax. Sed scio eum, scientia æterna & increata, & sermonem eius seruo, id est, voluntatem eius facio opere & veritate. Deinceps ad verba eorum: Nunquid tu maior es patre nostro Abraham? respondet.

Abraham Pater vester exultauit vt videret diem meum, vidit, & gauisus est.

Abraham pater vester exultauit, id est, cum læta, hilarique fiducia optauit diem meum, scilicet videre. Quo perspicuum est, illum minorem me esse, qui optauit videre diem meum, id est, tempus aduentus mei, passionisque meæ, quia in carne mea redimam mundum. Et vidit, & gauisus est. Quando vidit? Per fidem vidit incarnationem Christi, quam putatur intellexisse, cum audiret: *In semine tuo benedicentur omnes gentes.* Aut ad minus per re-

Matth. 5.

Matth. 6.

Matth. 3.

Lucæ 3.

Gen. 1.

relationem Ioannis Baptistæ in limbo vidit, id est, didicit Passionē Christi quoque dici potest vidisse in figura, quando Isaac filium suum immolare voluit, quo tamen saluo atque incolumi ad Dei iussione manente, hircum harentem cornibus pro eodem Deo obtulit.

Dixerunt ergo Iudæi ad eum: Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti? Dicit eis Iesus: Amen amen dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum.

Non intelligentes verba Christi Iudæi pleni furore, fremdebant aduersus Iesum. Inuidia namque eos excacabat. Quamobrem Christi verba nisi literaliter tantum intelligere non potuerunt. Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti? Quare non dixerunt: Triginta, aut quadraginta annos nondum habes? sed de quinquaginta loquuntur. Respondetur iuxta Chrysostomum, Dominum Iesum tenerimæ fuisse complexionis ac nobilitatimæ, atque ideo propter multijugem laborem, propter paupertatem & parsimoniam, & propter calidæ regionis illius intemperiem, annosiorē, quam erat, apparuisse. Amen amen dico vobis: Non vincitur pietas, sed li-
Sapient. 2.
Chrysost.
Exod. 1.

audens se Filium esse eius, qui dicit: *Ego sum, qui sum*, esse suæ æternitatis, quod neque præteritum habet, neque futurum, insinuans.

Tulerunt ergo lapides, vt iacerent in eum. Iesus autem abscondit se, & exiit de templo.

Tulerunt ergo lapides, vt iacerent in eum, ceu in hominem blasphemum, qui se æquaret Deo. Ipse autem nolens exercere potentiam, sed patientiam, abscondit se, id est, inuisibilem, seu non cognoscibilem se per diuinitatem reddens, exiit de templo, mallens gloriosius iniuriam patiendo fugere, quam respondendo superare. Voluit enim blasphemis istis subducere furoris occasionem, ne ante tempus tantum flagitium committerent, quia nondum venerat hora eius. Dominus idem noster Iesus Christus imitatis ac patientiæ suæ nos faciat imitari hoc exemplar, quod est in se, nobisq; imitandum constituit, qui est benedictus in secula.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Quando liceat ab infamia se purgare, & quibus aduersus suos hostes remedijs Christus fuerit usus.

Quæ ex vobis arguet me de peccato? Ioannis VIII. Occasionem huius verbi Christus Dominus noster accepit ex præcedentibus, quæ gesserat & locus fuerat coram Iudæis, qui magna moti inuidia contra eum, quærebant ipsum interficere. Quod vt liberius auderent, tentabant, quibus poterant eum dolis & quæstionibus circumuenire, vt ex eum illum facerent populo. In festo itaque scenopegiæ in ultimo die cum vehemēti zelo prædicasset, & varius esset rumor in populo de eo: aliorum dicentium eum Prophetam, aliorum Christum, aliorum id negantium & obstrepentium, dissensio facta est in turba propter eum. Itaque cum Pharisei audirent turbam, id est, aliquam partem turbæ murmurantem de illo, mise-
Ioan. 7.

runt ministros vt apprehenderent Iesum: sed nemo in illum misit manua. Quin potius ministri redeuntes & à pontificibus & Phariseis, quare non secum adduxissent Iesum, interrogati, responderunt: Nunquam sic locutus est homo, sicut hic loquitur. Iram igitur in illos, & postea etiam in Nicodemum, qui pro Iesu loquebatur, Pharisei ad aliam calliditatem versatissimi se conuerterunt. Siquidem mulierem in adulterio deprehensam pijsimo Domino adducunt, interrogantes, quid illi iuberet faciendum: quandoquidem huiusmodi lapidare iussisset Moses. Putabant enim sapientissimo Domino se struxisse decipulam, vt qualitercunque responderet, calumniandi haberent occasionem, praberetur quæ sibi ansa turbam in illum insidiandi. Siquidem si iuberet adulteram absolui, contra legem (vt sæpe solebant) illum agere clamarent: Si lapidandam diceret, durum & immisericordem calumniarentur. Sed eorum reia Christus Dominus disrumpens digito scribebat in terram: Qui sine peccato est vestrum, primus in eam lapidem mittat. Proinde confutati omnes discesserunt. Post hæc autem, quum multis verbis eorum cæcitatem & duritiam arguisset, etiam hoc illis obiecit, quod se odio habebant gratis, & ex odio moti, quærebant eum occidere, quod iam aliquoties tentauerant quoque, licet nihil præualuerunt. Inde ergo in hæc verba incidit: Quis ex vobis arguet me de peccato? Si occidere me quæritis, ostendite iniquitatem in me, quare sim occidendus. Ne sciamus enim est quemuis occidere innoxium, & à peccato mundum. Per hæc itaque & sequentia purgat se, reum scilicet se non esse mortis, sed veritatem docere, Patris sui gloriam quærrere, nihil denique miraculorum cum dæmonibus inuocatione, aut eius auxilio seu virtute operari.

Purgatio sui
ab infamia
quando li-
cita sit.

Primum itaque est, quod nos in hoc Evangelio docet, licere nobis, vbi infamia nos premit iniusta, aut vbi grandem patimur iniuriam, nos purgare, rationem reddere, & nos ab iniusta infamia cum veritate excusare. Laudabile namque est, vbi iniuste aut falso quis infamatur, præsertim si infamia non leuis fuerit, se excusare & purgare. Idque tunc maximè. Primo, quando fama periclitatur innocentis. Siquidem multa sunt, propter quæ vituperamur, quæ quum non sint contra famam, nõ oportet ea omnia excusari. Hæc enim leuia multo excusat melius patientia, aut dissimulatio, aut humilis confessio, quæ honoratum faciunt hominem quàm excusatio, accurataque defensio. Quando enim accusationes sunt, quæ nõ grauit lædunt, aut si vituperia sunt, quæ animam non inquinant, multo magis ædificabis auditores, si humiliter te propugnes tacendo, quam si digladiando, contendendo, irascendo, atque defendendo nifus fueris te purgare seu iustificare. In huiusmodi enim semper periclitatur humilitas, periclitatur charitas, periclitaturque patientia, quarum cura sapissime maior est habenda, quàm opprobrijs pellendi, vnde non nimium grauat fama, nec adeo grauat, quin maior vtiliorque fructus ex patientia & humilitate proueniat, quibus infamia quoque, si leuis est, aboleretur. Verum hoc sola potest humilitas. Quando enim hoc superbo possit persuaderi? Porro, si quid, quod famam grauit lædit, obiectum fuerit, quum fama sit nobilissimum in rebus temporalibus (scriptura dicente: *Melius est nomen bonum, quàm diuitia multe*) detergendum est illud spongia purgationis, Quomodo enim

Ex quer. 2.

nim defendere licet rem, temporalem, ita multo magis famam. Quae ubi
 semel amissa fuerit, vix recuperabitur. Duæ namque res nobis sunt, di-
 citur Augustinus, necessaria conscientia & fama. Conscientia necessaria no-
 bis est, fama proximis nostris. Quamobrem Apostolus quoque ait: *Provi-*
detes bona, non tantum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. Secun-
 do licet excusare se & purgare, ut lingua detrahentis emēdetur. Multa enim
 mala infert detractor & sibi & audientibus. Plerumque enim parum aut
 nihil nocet detractor ei, cui detrahit, non potest autem detrahēdo non sem-
 per nocere, & sibi & audientibus. Cui verò plus noceat, num sibi an audi-
 entibus, dubitat Bernardus, sic dicens: Detrahēdo & detrahētē audire, quid
 horum sit damnabilius, non facile dixerim, quia uterque portat diabolū
 sub lingua. Detrahens præterea pestilentior quàm vipera. Tres enim si-
 mul inficit vno flatu, puta seipsum detrahentem, eum cui detrahit, & au-
 dientem se. Multa alia mala lingua detrahentium efficiunt. Quare expedi-
 tiores confitari & vinci, quo minus noceat. *Susurrone, enim subit aelo, iurgia*
conquiescunt. Tertio licet expedire se purgare, quando scandalum im-
 mune pusillus. Scandalum vocatur, quando delinquendi datur occasio seu
 causa ex re mala aut illicita, seu mali speciem habente. Quod semper, ubi-
 que id fieri potest, amputandum est. Quocirca, quum Christo Iudæi duo
 falso impingerent, puta quod esset Samaritanus, & quod dæmonium ha-
 beret, alterum excusavit, alterum dissimulans tacuit. Samaritanum enim ef-
 fe, tamen coram Iudæis foret probrosum, non tamen erat malum, ideo Ie-
 sus ad hoc probum nihil respondens dissimulavit. Porro dæmonium ha-
 bere Christum, illiusque confederatione seu virtute morbos curare, mi-
 racula eius adiutorio facere, scandalizaret vehementer, noceretque saluti no-
 stræ de Christo id credere. Quamobrem Christus de hoc se purgavit. Tria au-
 tem sunt, in quibus Christo Iudæi detrahebant. Primo nitebantur innocen-
 tiam eius detrahēdo, quo infamarent illum, dicentes eum peccatorem. Idcirco
 cæco illi à Christo illuminato, Christumque egregiè defendenti, Pharisei
 dicebant: *Nos scimus quia hic homo peccator est.* Et alibi: *Ecce homo vorax & pota-*
tator vini, publicanorum & peccatorum amicus. Secundo detraherunt eius eru-
 ditioni, quia dixerunt eum seductorem. Quod scribens Ioannes, *Multus,*
inquit, erat murmur de eo. Quidam enim dixerunt quia bonus est, alij verò non, sed se-
ductur turbas. Si quidem coram Pilato quoque inter præcipua hanc accusatio-
 nem locaverunt, quod non doceret, sed seduceret turbas. *Hunc* (inquiunt)
invenimus subvertentem gentem nostram. Ad hæc autem calumniose illum etiam
 mendacij infimulabant dicentes: *Tu testimonium perhibes de teipso testimonij*
tuum non est verum. Tertio detrahebant eius virtuti & miraculis. Hæc enim
 omnia erant quæ confirmare debebant veritatem prædicationis, & Euange-
 licam salutem, quæ nobis offerebatur à Christo. Ipsi verò diabolica frau-
 de instructi his omnibus, quæ nos iuvare debuerant, contradicebāt, obstre-
 pebant, detrahebant, calumniabantur & iniquè pervertebāt. Si enim Chri-
 sti nova lex, eiusque Evangelizatio nobis esse debeat salutifera, necesse erat
 ut essent vera quæ nobis dicerentur, ut etiam is qui doceret nos, esset san-
 ctus & innocens (quomodo enim credam, ut bene doceat, malè viventi!)
 ut denique nos salutaria doceret, quibus nos à via veritatis, & à Deo non

Augustin.
 Roma. 12.

Detrahitio
 quantum
 noceat.

Bernar. lib. 2.
 de consider.

Prouer. 24.

Scandalum
 quid sit.

Ioan. 8.

In tribus
 Christo Iu-
 dæi detra-
 hebant.

Ioan. 9.

Matth. 23.

Ioan. 7.

Ibidem.

Lucæ 11.

Ioan. 8.

Hebr. 7.

abduceret, sed ad eundem nos reduceret. Postremo, quum difficultas posset prægrandis, & scrupulus vexare Iudæos, quo fortasse videretur, quia Christo non crederent, excusandi, puta quod sibi non liceret de his, quæ per Moysen à Domino nouerant sibi tradita atque iam recepta, quædam relinquere & noua assumere (Neque enim ignorabant vetera hæc priora olim placuisse Deo & fuisse bona) ideo opus erat illis videre testimonia diuinæ virtutis, voluntatis ac beneplaciti eiusdem, quo horum quæ docebat Christus, veritas probaretur. Ideo quamuis satis vitæ innocentia suum Euangelium fulciret Christus, & ea tantum, quæ iustissima & legi naturæ maximè sunt consentanea doceret: tamen quia illa omnia Pharisei calumniabantur, & à diabolo suo præceptore ac magistro excitati omnem prædicationis, omnemque operum Iesu fructum nobis moliebantur adimere, adhibuit simul miracula & signa Christus, opera faciens, quæ præter Deum nemo alius possit, quibus prædicationem suam confirmaret. Veruntamen nihilominus adhuc signis & virtutibus eius diuinis detraxerunt pessimi illi, tribuentes ea potestati diaboli, in cuius nomine, virtute seu consensu ipsum Christum dicebant facere ea, quæcunque turbæ quasi diuina mirarentur. Itaque Christi detrahebant miraculis, dicentes illum dæmonium habere, & in virtute illius, dæmonibus alijs, infirmitatibusque Christum præcipere. Sæpenumero enim Christus illis loquebatur alta & sublimia, quæ non intelligebant. Sæpenumero quoque opera ex potestate diuina agebat, quæ facultatem humanam excedebant, nec minus frequenter secreta cordium eorum manifestabat. Ideo hæc omnia tribuebant diabolo, existimantes quod cum eodem pactum haberet Dominus Iesus, cuius vigore hæc omnia esserent. Neque enim adeo erant imbuti Spiritu sancto, vt crederent eum diuina propriaque virtute hæc operari posse, quos inuidia tantum excæcauit, vt quicquid operabatur, quod virtutem excederet humanam, hoc diabolo ascribebant, Christoque detrahebant. Moliebantur enim ea omnia destruere, quibus Christi prædicatio potuit fulciri, ac vera probari. Sed quid Christus contra eos fecit? Num iussit ignem descendere de caelo, qui eos consumeret? Nunquid terræ mandauit vt eos deglutiret? Minime. Quid igitur fecit? Quinque usus est remedijs ipse contra Iudæos, quæ non quoque contra iniurias, si quas patimur, tenenda docuit. Primum fuit patientia. *Melior enim est pateriens viro forti, et qui dominatur animo suo, expugnator urbium.* Secundum fuit silentium. Ad multa enim conuicia nihil respondit, maximè vbi manifesta erant mendacia, aut si vera etiam fuissent, culpa tamen & vitio hæc animi carebant. Hoc modo ad conuictum quo Samaritanum eum nominabant in hodierno Euangelio tacuit ne contentionis illis materiam præberet vberiore. Itaque maluit Samaritanus vocari, quam contentionem fouere Iudæorum. Tertium fuit responso molli & pacifica. *Responso enim mollis iras mitigat.* Quamobrem vbi respondendum erat, tam mansuetè benigneque respondit, vt magis iram alienam eius verba sedarent, quam prouocarent. Quartum fuit ab hostium suorum oculis se subducere, ne grauius in illum delinquerent. Sæpe enim consuevit hostium suorum furori cedere, & eorum sese oculis subtrahere, interim in aliam regionem aut locum diuertens, donec illorum acquiesceret

Ioan. 7.

Sapientia. 1.

Lucæ 9.
Deut. 11.
Psalm. 105.
Remedia
Christi quin-
que contra
iniurias.
Prover. 19.

Ioan. 6.

Prover. 15.

Ioan. 7.
Ioan. 6.

infamia. Quintum fuit pro malis bona retribuere, pro conuitijs reddere instructionem, pro persecutionibus beneficia, pro malevolentia benignitatem & charitatem. Hæc sunt arma sanctissima, quibus omne genus hostium expugnatur, atque inuidia sternitur. Quid tibi nocet vermicule, si contumeliam tibi quis irrogat? An soli tibi irrogatur? Nonne Christus contumelias pertulit & tacuit? Nunquid tu vis esse Christo aut melior aut dignior? Christus patitur & tacet, & tu quæris vindictam? Legimus de quibusdam philosophis, qui ingenti mansuetudine præditi iniurias ac contumelias non minus fortiter, quam æquanimiter tolerarunt. Quapropter cum quidam à vilissimo quodam homine conuitium pateretur, interrogatus quomodo hoc tolerare posset: Si, inquit, asinus pede me calcasset, nonne tolerarem? Non ergo tolerabo ab homine, quod ab asino tolerandum erat? Sic ethnicorum philosophi virtuti studebant, quibus tamen nulla erat reposita corona iustitiae à Deo percipienda, quandoquidem finem, in quem opera aut virtutes suas dirigerent, nesciebant: & nos Christiani, quibus, si vel calicem aquæ frigidæ cuiquam tribuamus, merces aeterna à Deo retribuitur, nõ

Math. 50.

anhelabimus ad virtutes? Charissimi igitur filij parum est quod de philosophis legimus, quorum virtutes sunt, vt opera mortua. Nobilius habemus exemplar in Christo Domino nostro omnium virtutum, quod imitemur, non solum ad utilitatem nostrâ, sed etiam, imo multò magis propter voluntatem eius, & ad honorem ac gloriam ipsius, qui est benedictus in secula, Amen.

DOMINICA PALMARVM EPISTOLA BEATI Pauli Apostoli ad Philipenses II.

Hoc sentite in vobis quod est in Christo Iesu. Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se aequalem Deo, sed semetipsum exinanivit formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo. Humiliauit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & Deus exaltauit illum, & donauit illi nomen, quod est super omne nomen, vt in nomine Iesu omne genua flectatur, caelestium, terrestrium & infernorum. Et omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus est in gloria Dei Patris.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Lectio huius epistolæ Christi explicat humilitatem & patientiam, quibus per passioem à Patre exaltatus est ad gloriam, ad cuius imitationem hic inuitamur. Quare congruè huic Dominicæ est applicata. Dicit itaque Apostolus: Hoc sentite in cordibus vestris, hunc sentiat anima vestra affectum humilitatis & patientiæ, qui in Christo Iesu iuxta humanam naturam fuit, vt quemadmodum ille humillimus, patientissimisque fuit, nec quæ sua, sed quæ aliorum erant, quæ fuit, ita vos quoque in vobis hunc animum sentiat ad humiliationem, charitatem, patientiamque pacatissimum.

Math. 11.
Zach. 9.